

עין אפיק

עונה מומלצת: כל השנה

התאמת המסלול: לכל המשפחה

קושי המסלול: קל

אורך המסלול: כקילומטר וחצי

משך המסלול: שעתיים

מפה: מפת סימון שבילים מס' 1 "החרמון, הגולן ואצבע הגליל"
(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2008)

הגעה מצומת צמח: ניסע בכביש מס' 98 לכיוון חמת גדר. נפנה שמאלה בהמשך אותו כביש לעבר רמת הגולן. בתום העלייה המפותלת נגיע בבת אחת אל הרמה המישורית - נמשיך לנסוע ישר ונחלוף על פני הפניות שמאלה למבוא חמה ולכפר חרוב. כמאתיים מטר לפני הפנייה ימינה לקיבוץ מיצר ישנה פניה שמאלה בדרך עפר שהירידה אליה מעט משובשת. עדיף לחלוף על פניה, להסתובב בפניה למיצר, לחזור על עקבותינו ולפנות בזהירות אל מגרש החניה הסמוך.

• מסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים

ממגרש החניה יוצאים בשביל מסומן וברור (סימון של הקק"ל, לא של המועצה לסימון שבילים) הפונה מערבה (שמאלה מכיוון הכניסה לחניה). בדרך חולפים על פני מספר בתים חרבים, חלקם מהתקופה הביזאנטית. עין פיק הוא שמו הקדום של המעיין והכפר העתיק שהיה כאן בעבר (שלימים התגלגל שמו בשם העברי אפיק, אותו נושא הקיבוץ הסמוך). ראשיתו של היישוב במקום בתקופת התלמוד (המקבילה לתקופה הביזאנטית). ממצאים שונים שהתגלו בשטח מעידים על היותו יהודי. גם כיום פזורים בשטח מספר שברי עמודים וכותרות מסותתים בבזלת. השרידים המאוחרים ביותר, עיקר מה שנראה כאן כיום, הם סוריים. אלו בתיו של הכפר תאופיק, שניטש בשנת 1967.

במבנה הראשון מימין (כשמגיעים מכיוון החנייה) אפשר לראות את אחד ממאפייני סגנון הבנייה הביזאנטית, שהיה נהוג כאן בעבר. סגנון זה מכונה 'בנייה חורנית' (מלשון חורן, אחד משמותיו של האזור). תקרת המבנה חסרה כיום, אך עדיין ניתן לראות בתוכו את קמרונות האבן שנשאו לוחות אבן קצרים שיצרו את הקירוי. בגולן לא היו עצים שמהם ניתן היה להקציע קורות עץ ארוכות וישרות ולכן נאלצו למצוא פתרונות אחרים לקירוי הגגות, בדומה למה שניתן לראות בערים הנבטיות והביזנטיות בנגב.

יותם יעקבסון

הרצאות, צילום וכתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

מטרים ספורים לאחר מכן מגיע השביל אל מעין רחבה, שממנה נשקף נוף נפלא במורד ערוץ נחל עין גב. בתחתית מדרונות הנחל ניתן להבחין בקו הזרימה הברור של הנחל, עוטה הירק ופריחת הרדוף ורודה. מבעד לפתחת הערוץ נשקף גם נתח כחול מהכינרת וחלק גדול מהעיר טבריה, התלויה במורדות העבר האחר של האגם. משמאל למרפסת התצפית ניצב מבנה חרב נוסף המספק צל קריר ונפלא. בקירו המערבי, הפונה אל הנחל, קרועים שני חלונות מקושטים שמהם נשקף הנוף הנהדר. לא נותר אלא לדמיין כיצד נראה החדר כשהמבנה עדיין שימש למגורים.

מהקצה הצפוני של רחבת התצפית נמשך השביל המוביל אל המעין. הוא חוצה את הערוץ בגשרון קטן וממשיך במורד השלוחה הצפונית של הנחל, תוך שהוא חולף בין שיחי צבר גדולים ושדות קוצים יבשים הסוגרים עליו משני העברים. אופי המסלול עומד להשתנות במהירות; בנקודה מסוימת עושה השביל תפנית חדה על עקבותיו, פונה אל הערוץ ועושה כברת דרך קצרה במעלהו, אל תוך הסבך. בבת אחת חוסים בצל עצי תאנה רחבי עלים השתולים על המים. כשמגיעים אל שוקת מים ישנה מבטון כדאי לחפש שביל חבוי הפונה שמאלה, תחת תאנה גדולה. הוא מוביל אל מרגלות מצוק הבזלת הקטן, שבראשו מרפסת התצפית שממנה משקיפים על הנוף. כאן, בתחתית המצוק, נמצא עין אפיק - נקודה נסתרת ומצוינת כדי להתרווח בצל עצי התאנה ולהאזין לקול פכפוך המים הניגרים בזילופים ובטפטוף מהסלע ונקווים בבריכה רדודה. המעין הוא מהסוג האופייני ביותר לרמת הגולן, הקרוי מעין קילוח. מים הקולחים בין שתי שכבות בזלת שביניהן שכבת חרסית דקה שעוצרת את המים מלהמשיך ולחלחל. כשמחליטים שהגיע הזמן להמשיך בדרך, שבים אל השביל הראשי ופונים בו שמאלה, במעלה גרם מדרגות תלול וקצר שחוזר לתצפית. משם – חוזרים אל החניה באותה דרך שבה גם מגיעים.

עודכן בתאריך 7.7.2011

כל הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©